TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

# Wyrok Trybunału
# w sprawie C-583/24 | [Tagu][1]

Komunikat prasowy nr 154/26

Luksemburg, 3 listopada 2026 r.

## Europejski nakaz aresztowania: samo twierdzenie, że wymierzona kara jest niewspółmierna do wagi przestępstwa, nie wystarcza do uzasadnienia odmowy wykonania

*Odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania może jednak być uzasadniona wyjątkowo, w szczególności gdy ustawodawstwo państwa członkowskiego wydającego nakaz dopuszcza, a nawet narzuca wymierzanie kar pozbawienia wolności tak nieproporcjonalnych, że są one równoznaczne z nieludzkim lub poniżającym karaniem, lub gdy ustawodawstwo to nie uwzględnia wagi przestępstwa i nie pozwala na uwzględnienie indywidualnych okoliczności*

Wobec mężczyzny skazanego w Rumunii na siedem lat pozbawienia wolności za przywóz trzech gramów marihuany i czterech tabletek MDMA wydano europejski nakaz aresztowania. W kontekście wykonania tego nakazu sąd niderlandzki zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy można odmówić przekazania zainteresowanego ze względu na nieproporcjonalny charakter orzeczonej kary w stosunku do wagi przestępstwa. W Niderlandach porównywalne przestępstwo podlega karze pozbawienia wolności od jednego do trzech tygodni.

Trybunał przypomniał, że zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi oznacza, że wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, a odmowa jego wykonania jest możliwa jedynie w wyjątkowych przypadkach, bez uszczerbku dla obowiązku poszanowania praw podstawowych. W związku z tym, choć zagwarantowanie poszanowania tych praw leży przede wszystkim w zakresie odpowiedzialności wydającego nakaz państwa członkowskiego, w przypadku ryzyka naruszenia praw podstawowych gwarantowanych przez prawo Unii odmowa ze strony wykonującego nakaz państwa członkowskiego może w wyjątkowych przypadkach okazać się uzasadniona po przeprowadzeniu dwuetapowego badania. Wykonujący nakaz organ sądowy powinien najpierw sprawdzić, czy w wydającym nakaz państwie członkowskim występują systemowe lub ogólne nieprawidłowości lub nieprawidłowości dotykające obiektywnie możliwą do zidentyfikowania grupę osób. Jeżeli takie nieprawidłowości zostaną wykazane, powinien on następnie ustalić, czy z uwagi na sytuację osobistą zainteresowanego jest on konkretnie narażony na rzeczywiste ryzyko naruszenia jego praw podstawowych.

Trybunał wyjaśnił jednak, że nawet istotne różnice między karami przewidzianymi w ustawodawstwach państw członkowskich nie wystarczają same w sobie do wykazania takich nieprawidłowości. Mogą one zostać stwierdzone, jeżeli ustawodawstwo lub praktyka sądowa wydającego nakaz państwa członkowskiego wskazują na oczywiste i poważne naruszenie zasady proporcjonalności kar, któremu nie można zaradzić za pomocą żadnego skutecznego środka prawnego. Byłoby tak w szczególności w przypadku, gdyby ustawodawstwo to umożliwiało, a nawet narzucało kary nieproporcjonalne do tego stopnia, że byłyby one równoznaczne z nieludzkim lub poniżającym karaniem w rozumieniu prawa Unii lub nie pozwalałyby sądowi na uwzględnienie wagi przestępstwa i szczególnych okoliczności sprawy w celu dostosowania kary. W niniejszej sprawie Trybunał uznał, że ustawodawstwo rumuńskie nie wykazuje nieprawidłowości stanowiących oczywiste i poważne naruszenie zasady proporcjonalności kar, które mogłyby uzasadniać odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

W grudniu 2023 r. DZ został w Rumunii prawomocnie skazany na karę siedmiu lat pozbawienia wolności za przywóz do tego kraju trzech gramów marihuany oraz czterech tabletek zawierających MDMA. W styczniu 2024 r. rumuński sąd wydał

wobec niego europejski nakaz aresztowania, aby odbył on tę karę w Rumunii.

Przed sądem w Amsterdamie (Niderlandy), który ma zdecydować o przekazaniu go organom rumuńskim, DZ sprzeciwił się temu przekazaniu i podniósł, że wymierzona mu kara jest nieproporcjonalna. Wskazał, że narkotyki były przeznaczone do użytku własnego jego żony, stosującej je w celu łagodzenia bólu. Sąd niderlandzki zauważa, że chodziło o niewielkie ilości narkotyków i że para nie miała zamiaru nimi handlować.

Według sądu niderlandzkiego prawo rumuńskie przewidywało w okresie, w którym miały miejsce okoliczności faktyczne sprawy, karę co najmniej siedmiu lat pozbawienia wolności za przywóz narkotyków „szczególnie niebezpiecznych", takich jak MDMA. Poza ograniczonymi możliwościami złagodzenia kary rumuńskie sądy nie mogłyby uwzględnić ani niewielkiej ilości przedmiotowych narkotyków, ani faktu, że były one przeznaczone do użytku własnego, ani tego, że zostały przywiezione bez zamiaru handlu nim. Ponadto nie byłoby również możliwe zawieszenie wykonania kary orzeczonej wobec DZ.

W tym kontekście sąd niderlandzki zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy prawo Unii[2] zezwala organowi wykonującemu europejski nakaz aresztowania na odmowę przekazania danej osoby ze względu na to, że orzeczona kara jest nieproporcjonalna[3] do przestępstwa, za które została wymierzona, a zatem jest sprzeczna z zasadą proporcjonalności czynów zabronionych i kar zapisaną w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej[4].

W swoim wyroku Trybunał przypomniał przede wszystkim, że zasady wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania między państwami członkowskimi mają fundamentalne znaczenie w prawie Unii. Z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności każde państwo członkowskie jest zobowiązane domniemywać, że inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a w szczególności praw podstawowych, które prawo to gwarantuje. Zasady te oznaczają, że **wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, a odmowa wykonania może być rozważana jedynie w wyjątkowych przypadkach**.

**Ewentualna nieproporcjonalność kary nie figuruje, jako taka, wśród podstaw odmowy wykonania** europejskiego nakazu aresztowania, wyraźnie przewidzianych przez prawodawcę Unii[5].

Jednakże Trybunał uznał już[6], że w wyjątkowych okolicznościach wykonujący nakaz organ sądowy może, a nawet powinien odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli istnieje rzeczywiste ryzyko, że przekazanie danej osoby spowoduje naruszenie jej praw podstawowych[7].

**Rzeczywisty charakter tego ryzyka należy co do zasady analizować w dwóch następujących po sobie etapach.** W pierwszej kolejności wykonujący nakaz organ sądowy powinien dysponować obiektywnymi, wiarygodnymi, dokładnymi i należycie zaktualizowanymi elementami wskazującymi na istnienie w wydającym nakaz państwie członkowskim systemowych lub ogólnych nieprawidłowości lub nieprawidłowości dotykających obiektywnie możliwą do zidentyfikowania grupę osób, do której należy zainteresowany. Dopiero po spełnieniu tej pierwszej przesłanki wykonujący nakaz organ sądowy może, w drugiej kolejności, zbadać konkretnie i dokładnie, czy – zważywszy na jej sytuację osobistą – osoba, której dotyczy nakaz, faktycznie jest narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej praw podstawowych.

W niniejszej sprawie Trybunał uznał, że **różnice – nawet istotne – między karami przewidzianymi w ustawach państw członkowskich nie wystarczają same w sobie do stwierdzenia istnienia takich nieprawidłowości.** Wobec braku pełnej harmonizacji prawa karnego wybory państw członkowskich w zakresie polityki karnej mogą się bowiem znacząco różnić. Umożliwienie wykonującemu nakaz organowi sądowemu kontroli proporcjonalności kary ze względu na to, że w jego własnym porządku prawnym byłaby ona mniej surowa, oznaczałoby przyznanie mu ogólnej funkcji kontroli orzeczeń w sprawach karnych wydanych w innych państwach członkowskich, wbrew zasadom wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania.

Nieprawidłowości mogące uzasadniać taką kontrolę można zatem stwierdzić tylko wtedy, gdy uregulowania lub praktyka orzecznicza wydającego nakaz państwa członkowskiego **naruszają zasadę proporcjonalności czynów zabronionych i kar w sposób oczywisty i poważny oraz gdy nie istnieje skuteczny środek prawny umożliwiający zaradzenie temu naruszeniu.** Jest tak w szczególności w przypadku, gdy uregulowania te umożliwiają, a nawet narzucają, orzekanie kar pozbawienia wolności nieproporcjonalnych do tego stopnia, że są one równoważne z nieludzkim lub poniżającym

karaniem[8], lub gdy mające zastosowanie przepisy w żaden sposób nie uwzględniają wagi przestępstwa i nie pozwalają sądowi na uwzględnienie indywidualnych okoliczności sprawy w celu dostosowania kary.

W niniejszej sprawie Trybunał stwierdził, że minimalna kara siedmiu lat przewidziana w prawie rumuńskim za przywóz narkotyków „szczególnie niebezpiecznych" nie może być sama w sobie uznana za karę nieludzką lub poniżającą. Ponadto prawo rumuńskie pozwala na indywidualizację kary. Sąd może w szczególności wziąć pod uwagę cel przestępstwa, ilość danego środka odurzającego oraz okoliczności łagodzące lub szczególne, a w niektórych sytuacjach zmienić kwalifikację przestępstwa, co może prowadzić do obniżenia kary. Ponadto DZ miał możliwość zaskarżenia wyroku skazującego w postępowaniu apelacyjnym oraz kasacyjnym.

W tych okolicznościach **rozpatrywane ustawodawstwo rumuńskie nie wykazuje nieprawidłowości, które mogłyby uzasadniać odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania.**

**UWAGA:** Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanych przez nie sporów, zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

Sąd jest właściwy do rozpoznawania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które dotyczą wyłącznie: 1) wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (VAT), 2) podatku akcyzowego, 3) kodeksu celnego, 4) klasyfikacji taryfowej towarów w Nomenklaturze scalonej, 5) odszkodowań i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład lub opóźnienia bądź odwołania usług transportowych lub 6) systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do rozpoznawania wszystkich innych wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Trybunał ani Sąd nie wydają orzeczenia rozstrzygającego spór krajowy. Sąd krajowy powinien rozstrzygnąć sprawę zgodnie z orzeczeniem Trybunału lub Sądu. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Przedstawienie stanu faktycznego i ram prawnych odnosi się do okresu istotnego dla sprawy i opiera się na aktach sprawy.

Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ✆ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne na „ Curia Web TV " oraz w serwisie „ European Broadcasting Service " ✆ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

[1] Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

[2] Artykuł 1 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi.

[3] W Niderlandach wprowadzenie narkotyków tej samej kategorii w ilości do dziesięciu gramów podlegałby karze od jednego do trzech tygodni pozbawienia wolności. Ponadto możliwości obniżenia kary lub zawieszenia jej wykonania przez sąd rumuński byłyby bardziej ograniczone niż w przypadku sądu niderlandzkiego.

[4] Artykuł 49 ust. 3 Karty praw podstawowych.

[5] Artykuły 3, 4 i 4a decyzji ramowej 2002/584.

[6] W oparciu o wykładnię art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584.

[7] Zob. wyroki Trybunału: z dnia 5 kwietnia 2016 r., *Aranyosi i Căldăraru*, C-404/15 i C-659/15 PPU (zob. również komunikat prasowy nr 36/16) oraz z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie *Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa)*, C-216/18 PPU (zob. również komunikat prasowy nr 113/18).

[8] W rozumieniu art. 4 Karty, którego znaczenie i zakres odpowiadają art. 3 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.